

PATVARC KÖZSÉG

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK FELÜLVIZSGÁLATA

PATVARC KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

NÓGRÁDTERV KFT.
2021. OKTÓBER HÓ

Patvarc Község jelenleg érvényben lévő Településszerkezeti terve a 8/2003 (V.27.) önkormányzati határozattal, a szabályozási terv és a Helyi Építési Szabályzat a 9/2003 (V.27.) önkormányzati rendelettel lett elfogadva. A település önkormányzata 3/2020. (I. 30.) számú határozatával döntött a község településrendezési eszközeinek felülvizsgálatáról.

Korábban a községnek nem készült településfejlesztési koncepciója. A 2003. évben készült rendezési terv szerkezeti tervének műleírása bevezető első fejezete foglalta lényegileg össze a koncepciót.

A most készülő tervfelülvizsgálat keretében meghatározott Településfejlesztési Konceptió vezérfonalát Patvarc Község Önkormányzatának a településrendezési eszközök felülvizsgálatáról hozott határozata, és a települési főépítész által megfogalmazott tervezési program adja.

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A tervezési program megfogalmazása szerint:

“A község jövőképe szempontjából lényeges, hogy továbbra is olyan alapfokú település kíván lenni, mely a járásszékhely város szomszédságában, annak műszaki és intézményi infrastrukturális hálózatához szorosan kötődve, az egészséges, nyugodt lakókörnyezet biztosításával kíván a lakosságának hosszú távon megfelelő életlehetőséget biztosítani.”

A község demográfiai adatainak vizsgálata, a település foglalkoztatási, munkaerő kínálati helyzete alapján hosszú távon prognosztizálható, hogy a népesség alakulásában intenzív változás nem várható, az eddigi trend folytatódik. Az elvándorlási szándékot nagyjából kiegyensúlyozza a városból a nyugalmas lakókörnyezetbe való kiköltözés folyamata. Hektikus népességváltozás nem várható.

a, Lakónépesség alakulása

(Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján.)

Év	1910	1920	1930	1941	1949	1960	1970	1980	1990	2001	2011	2015	2017	2018	2019
Fő	592	638	614	615	646	649	614	662	612	650	727	680	748	742	743

A helyi Önkormányzat információja szerint a település lakóinak száma 2020-ban 743 fő. 20 évre visszamenőleg a helyi népesség lélekszáma mindig meghaladta a 709 főt.

b, Állandó népesség nemzetiségi megoszlása

Év	magyar	cigány (roma)	szlovák	német	egyéb, nem hazai nemzetiség	nem kívánt válaszolni, nincs válasz
2011	86,8 %	6,2 %	1,2 %	0,3 %	0,6 %	13,2 %

c, Állandó népesség vallási megoszlása

Év	római katolikus	evangélikus	református	görög katolikus	izraelita	egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik	vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik	nem kívánt válaszolni, nincs válasz
2011	58,0 %	13,6 %	1,5 %	0,1 %	0,1 %	0,4 %	5,1 %	21,0 %

A községben továbbra is korlátozottak a munkahely teremtési lehetőségek, ennek felfutását, számottevő munkahely teremtésre vállalkozó beruházók megjelenését nem lehet prognosztizálni, tekintettel a település megközelíthetőségére, gazdasági potenciáljára. Mivel 4-5 km-es körön belül található a Balassagyarmat-Szügy közötti ipargazdasági, infrastruktúrával jól ellátott tengely, a szabad munkaerő várhatóan a jövőben is ide fog gravitálni

Gazdaságának alapját továbbra is a családi gazdaságok adják. Fejlődésének kitörési pontja lehet a falusi turizmus, az úgynevezett "hátizsákos" idegenforgalom bevonása a falu gazdasági vérkeringésébe.

A meglévő táji, természeti adottságok, a csendes, nyugodt, egészséges települési környezet erre megfelelő alapot nyújthat. Fejlesztési potenciált jelenthet a községnek a pincesorok rendezése, vendéglátó fogadókészségének javítása, illetve az lpoly part menti, valamint a község déli részén kialakuló természetközeli kirándulóhelyek környezettudatos fejlesztése.

Épített öröksége a község méretéhez képest hangsúlyos, bár a hagyományőrző épületek nem képeznek nagyobb együtteseket, a faluképben mindenképpen meghatározóak a már eddig is helyi védelem alá vont épületek, és az alátámasztó vizsgálatok szerint további védelemre javasolt épületek.

Fentiek együttesen biztosíthatják a község gazdasági potenciáljához illeszkedő mértékű, elsősorban a belföldi turizmusra számító fejlesztéseket.

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

Elsődleges az egészséges, nyugodt lakókörnyezet biztosítása, a népesség megtartó képesség erősítése.

Ennek eszköze elsősorban a kiegyensúlyozott folyamatos telekkínálat biztosítása, mely nem számol ugyan nagymértékű betelepüléssel, de lehetőséget ad a fiatalok helyen maradására, illetve az elvándorlás következményeinek mérséklésére, a megállapodott középosztály városból való kiköltözésének biztosítására. Ehhez a már infrastruktúrával ellátott, adott területek intenzívebb felhasználását kell elősegíteni.

Szintén e célt szolgálja a lakott területen belül a meglévő közterületek rendezése, parkosítása, az esztétikus épített környezet kialakítása, fejlesztése.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Fő célok:

- Népesség megtartó képesség megőrzése, a község gazdasági erejének növelése.
- A természeti környezet értékeinek megőrzése, a potenciálok kiaknázása.
- Az épített környezet értékeinek megőrzése.

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

- Terület biztosítása a településkörnyezethez és a község nagyságához illeszkedő mértékű munkahelyteremtő beruházásoknak a község nyugati szélén.
- A közterületek rendezettségének kialakítása, a szabad területek parkosítása, esztétikus lakókörnyezet kialakítása, elsősorban a Gyarmati út menti széles közterületi sávban, a temető melletti területen, illetve a Szabadidő központ hoz kapcsolódóan.
- Az Ipoly partja mentén kialakuló természetközeli kirándulóhelyek, a felhagyott sóderbánya területének kiránduló célú fejlesztése, az ún. "hátizsákos" belföldi kiránduló turizmus fogadóképességének kialakítása.
- A Feketevíz patak menti pincesor rendezése, bevonása a falusi vendéglátás fejlesztésébe.
- A hagyományos építési módot még őrző, védelemre javasolt épületek helyi védelem alá vonása, a településképi értékek megőrzése elsősorban a Gyarmati út két oldalán még megőrizhető épületekre vonatkozóan.

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A jövőlépben felvázolt állapot, az átfogó fejlesztési célokban megfogalmazottak, és ezeknek az egyes területekre lebontott rész céljai egymásra építkező, szoros egységet alkotnak. A célok megfogalmazásakor kerültük a nagyívű, ám megalapozatlan fejlesztések kitűzését. A megfogalmazott célok a község gazdasági erejéhez mérten közép és hosszú távon megvalósíthatóak.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A tervezéshez a kiinduló adatokat a vizsgálati alátámasztó munkarészek tartalmazzák. Hosszú távon a népesség stagnálásával, illetve statisztikailag nem szignifikáns, esetlegesen kismértékű emelkedésével számolunk. A népesség a 740-750 fő mértékben stabilizálódni látszik.

A község adóerő mértéke, jövedelemtermelő képessége a fejlesztési célok megvalósítása során várhatóan kismértékben emelkedni fog. Ennek biztosítására, befektetői szándék megjelenése esetén fejlesztendő az ún. Vásártéri tábla gazdasági övezetkénti felhasználásra.

Műszaki infrastruktúrája jórészt kiépült, a meglévő kapacitások kihasználására kell törekedni. Lakóterületi fejlesztésre kismértékű tartalékok jelent a Gyarmati út déli oldalán, a község nyugati végén tervezett teleksor, melyre mára már részben felhagyott, kertes terület felhasználását szolgálja, meglévő infrastrukturális hálózatok kihasználásával. A korábbi rendezési terv által kijelölt nagymértékű telekalakítást elhagytuk, helyén erdőtelepítést javasolunk. A volt TSZ major melletti, régi "cselédlakások" helyén kialakult tömbös beépítés alacsony komfortfokozatú lakásainak bővítését meg kell tiltani, a megközelíthetőségét közútról, illetve saját használatú gyalogútról biztosítani kell.

Felülvizsgáltuk, és elhagyásra javasoljuk a korábbi rendezési tervben a 2119-es út nyomvonal korrekciójára tett javaslatot. A Feketevíz patakon való új áthidalás, valamint az új nyomvonalon való kiépítés költségigénye, összevetve az út forgalmi terhelésével, egyértelműen irreális, gazdaságtalan beruházást jelentene.

Fentiekkel szemben, javasoljuk a Kis utca északi és déli folytatásában a község nyugati belterületének a 22. számú úttal, illetve az Ipoly parton kialakítandó kiránduló helyekkel, valamint déli irányban, a szügyi ipari övezettel való összeköttetésének közúti fejlesztését, mely közvetlen hatással lehet a község foglalkoztatási, jövedelemtermelő helyzetének javítására.

Intézményi infrastruktúrája jórészt kialakult, az alapfokú ellátást biztosítja, kismértékű fejlesztése még szükséges, figyelembe véve a közeli Balassagyarmat nyújtotta ellátási háttérrel is. A település 2021-ben bölcsőde fejlesztést irányoz elő.

3.2. Az örökségi értékek részletes feltárását, a már védett, és védelemre javasolt örökségi elemek felsorolását a Településszerkezeti terv műleírásának III. fejezete részletesen tartalmazza.

Helyi védelem:

- Pincesor

- Harangláb

- Lakóépületek:

- Gyarmati út 28.
- Gyarmati út 53-55.
- Gyarmati út 59
- Babits M utca 33
- Babits M. utca 44.

- Helyi védelemre javasolt lakóépületek:

- Gyarmati út 4.
- Gyarmati út 18.
- Gyarmati út 26.
- Gyarmati út 29-31.
- Gyarmati út 33.
- Gyarmati út 46. (Faluház)
- Gyarmati út 58.
- Gyarmati út 61.
- Gyarmati út 62.
- Gyarmati út 66.
- Gyarmati út 68.
- Gyarmati út 69.
- Gyarmati út 71.
- Babits utca 11.

- Babits utca 13.
- Babits utca 15.
- Babits utca 28.
- Babits utca 29.
- Babits utca 30.
- Babits utca 35.
- Babits utca 38.

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer
A koncepcióban megfogalmazott célok megvalósításának fő eszközét a következő 5 éves rövid távú időszakban elsődlegesen az Önkormányzat költségvetésében fejlesztésre biztosítható éves keretek, illetve az ezek kiegészítését lehetővé tevő, kormányzati operatív programok által kiírt pályázatokon bevonzott források, valamint kismértékben a gazdasági élet szereplőinek befektetései adják.

Hosszabb távon számolunk az ország gazdaságának felfutásával, és ennek eredménye képen a gazdasági élet szereplőinek a fejlesztési célok megvalósításában mind nagyobb súlyú részvételével, az Önkormányzat ezirányú tehervállalása arányának csökkenésével.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére.

Fenti tendenciák megvalósulását 5 évenként értékelni kell, a társadalmi, gazdasági környezet nagymértékű változása, illetve a 10 évenként esedékes átfogó felülvizsgálat során, a vizsgálati eredmények tükrében a Településfejlesztési Konceptiót korigálni szükséges.

Salgótarján, 2021. október hó

Guzmics György
okleveles építészmenök
É/1-12-0021